

Huvudman

Värnamo kommun
kontaktcenter@varnamo.se

Beslut

Datum 2025-06-25

Dnr SI 2025:3841

Sida 1 (6)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Apladalsskolan i Värnamo kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Värnamo kommun att senast den **3 november 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Värnamo kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Värnamo kommun ska vidta följande åtgärder

Särskilt stöd

1. Se till att rektorn, för varje anmälan om behov av särskilt stöd som kommer in till rektorn, startar en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som kommit in till rektorn från läsårsstart till och med den 31 oktober 2025 samt vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen).
2. Se till att eleven och elevens vårdnadshavare underrättas om hur det går till att överklaga ett beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram när ett sådant beslut fattas (28 kap. 16 § och 29 kap. 10 § skollagen samt 33 § förvaltningslagen (2017:900)).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:3841) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden under våren 2025 inlett en tillsyn av Apladalsskolan i Värnamo kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Apladalsskolan följer gällande bestämmelser om särskilt stöd.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med lärare, personal som arbetar i den särskilda undervisningsgruppen, personal i elevhälsan och rektorn. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat ett urval av åtgärdsprogram med tillhörande utredningar för elever. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmäla elevers behov av särskilt stöd

Av intervju med lärare, personal från elevhälsan och rektorn framgår att lärare anmäler till elevhälsoteamet, där rektorn ingår, när de bedömer att en elev, trots extra anpassningar, riskerar att inte nå betygskriterierna. Anmälan görs via ett digitalt formulär. De anmälningar som inkommer tas sedan upp under nästkommande EHT-möte, vilka sker veckovis. Vidare uppger intervjuad personal och rektorn samstämmt att anmälan om särskilt stöd kan gälla både kunskapsmässiga och/eller andra svårigheter.

Starta utredning av elevers behov av särskilt stöd

Både lärare, personal från elevhälsan och rektorn uppger i intervju att utredning inte startas för alla elever som anmäls. Några lärare uppger att det ska mycket till för att en utredning ska startas och att det är en lång väntan. Flera lärare ger exempel på elever som de anmält till elevhälsan, där utredning inte har startats. Några av dessa elever anmäldes läsåret 2023/2024. Personal från elevhälsan och rektor uppger att de, efter att anmälan har gjorts, diskuterar elevärendet på EHT-mötet och att elevhälsoteamet därefter gör en bedömning av om en utredning ska startas eller om andra åtgärder behöver vidtas, exempelvis ytterligare eller andra extra anpassningar. Skälet till att det inte alltid startas en utredning är att lärare är olika duktiga på att arbeta med extra anpassningar och att de ibland behöver tips och vägledning kring hur de kan arbeta med en elev i klassrummet. Enligt rektorn kan ett ärende "bollas tillbaka" till lärare även i situationer där läraren bedömt att extra anpassningar inte är tillräckligt för en elev. Personal från elevhälsan uppger att det inte finns någon kö för att utreda en elevs behov av särskilt stöd, utan i de fall elevhälsoteamet bedömer att utredning ska göras så görs det också. Personal från elevhälsan uppger vidare att elevhälsan alltid är involverad i dessa utredningar.

Åtgärdsprogram och beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram

Personal från elevhälsan och rektorn uppger att de utredningar som görs mynnar ut i ett ställningstagande kring huruvida eleven är i behov av särskilt stöd och att det fattas beslut om att åtgärdsprogram ska alternativt inte ska upprättas. I intervju beskriver både personal från elevhälsan och rektorn att skolan har en kontinuerlig kommunikation och ett samarbete med elever och elevers vårdnadshavare och att vårdnadshavarna är med i hela processen. Om ett åtgärdsprogram upprättas bokar skolan in en tid där åtgärdsprogrammet går igenom med elevens vårdnadshavare. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av innehåller information om hur beslutet kan överklagas. Om ett åtgärdsprogram inte upprättas görs det, enligt rektorn, en anteckning om det i skolans journalsystem och vårdnadshavare informeras om beslutet. Vårdnadshavare ges dock, enligt rektorn, inte någon information om hur det går till att överklaga beslutet.

Samtliga åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av har fattats av rektorn. Åtgärdsprogrammen innehåller en beskrivning av elevens behov av särskilt stöd, beslutade åtgärder för eleven samt information om när åtgärdsprogrammet ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för att detta sker.

Några lärare ger i intervju uttryck för att det inte alltid finns förutsättningar att ge elever det stöd som det har beslutats om i åtgärdsprogrammen.

Övriga lärare, personal från elevhälsan och rektorn uppger att deras uppfattning är att elever ges det stöd som det har beslutats om i åtgärdsprogrammen.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 3 kap. 11 §, i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 3 kap. 11 a §, eller i form av anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 §. Om en utredning enligt 3 kap. 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

För en elev i bland annat grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas (3 kap. 10 § skollagen).

Beslut i fråga om åtgärdsprogram får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd (28 kap. 16 § skollagen).

En myndighet som meddelar ett beslut i ett ärende ska så snart som möjligt underrätta den som är part om det fullständiga innehållet i beslutet om det inte är uppenbart obehövligt. Om parten får överklaga beslutet ska han eller hon även underrättas om hur det går till (29 kap. 10 § skollagen och 33 § förvaltningslagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att delar av Apladalsskolans arbete med särskilt stöd inte uppfyller författningarnas krav.

Av Skolinspektionens utredning framgår att elevers behov av särskilt stöd inte alltid utreds när en anmälan har gjorts om att elever, trots extra anpassningar, riskerar att inte nå de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Skälet är, enligt elevhälsopersonal och rektorn, att det kan finnas ytterligare eller andra extra anpassningar att prova för eleven innan en utredning startas. En rektor är skyldig att starta en utredning efter anmälan om särskilt stöd och efter varje utredning fatta beslut om huruvida ett åtgärdsprogram ska upprättas eller inte. En rektor kan alltså inte underlåta att starta en utredning för de elever som skolans personal har anmält behöver få sitt stödbehov utrett för att i stället sätta in andra extra anpassningar. En sådan utredning kan dock visa att det inte finns något behov av särskilt stöd och det kan då bli aktuellt att sätta in andra extra anpassningar. Att rektorn inte alltid startar en utredning efter en anmälan om särskilt stöd är en brist.

Av Skolinspektionens utredning framgår vidare att i de fall bedömningen görs att inte upprätta åtgärdsprogram underrättas vårdnadshavare om innehållet i beslutet men de ges inte information om hur det går till att överklaga beslutet, vilket är en brist.

Det har i övrigt inte framkommit annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller anmälan om behov av särskilt stöd, att samråd ska ske med elevhälsan vid utredning samt att beslut om åtgärdsprogram har fattats på ett korrekt sätt och är formellt riktiga. Vad gäller frågan om elever ges stöd i enlighet med beslutat åtgärdsprogram framkommer i Skolinspektionens utredning visserligen uppgifter om att några lärare upplever att stöd inte alltid kan ges i enlighet med elevers beslutade åtgärdsprogram, Övriga lärare, personal från elevhälsan samt rektorn uppger dock att stöd ges i enlighet med elevers beslutade åtgärdsprogram, Mot denna bakgrund konstaterar Skolinspektionen att det inte framkommer att huvudmannen brutit mot bestämmelserna i denna del.

X Anna Thuröe

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Thuröe

Utredaren Julia Axelsson har varit föredragande i ärendet. I ärendets handläggning har även utredaren Hillevi Brandt medverkat.